

Sygnatura akt I C 604/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 sierpnia 2017r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Zenon Węclawik

Protokolant: Aneta Bącał

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 lipca 2017r. w K.

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko R. J.

o zapłatę

I. powództwo oddała,

II. zasądza od powoda M. B. na rzecz pozwanego R. J. kwotę 1.217,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. zasądza od powoda M. B. na rzecz pozwanego M. J. kwotę 1.217,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

sygn. akt **I C 604/16**

UZASADNIENIE

Powód M. B. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym zasądzającego od pozwanego M. J. na swoją rzecz kwoty 5 700,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21.07.2013 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Uzasadniając swoje stanowisko powód podał, iż sprzedał pozwanemu maszyny: formę do wtryskarki (za 4 200,00 zł), młynek do przemiału wtórnego surowca (za 1 500,00 zł), które zostały dostarczone dla pozwanego w grudniu 2012 r. M. B. podał, iż zostały zawarte dwie umowy sprzedaży dnia 19.07.2013 r. Ponadto pismem z dnia 26.06.2015 r. wezwał on M. J. do dokonania dobrowolnej zapłaty wymagalnych należności, jednak okazały się one bezskuteczne.

Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 26.08.2015 r., sygn. akt I Nc 1876/15/3/b, zasądził od M. J. na rzecz M. B. dochodzoną przez niego kwotę. Pozwany wniósł sprzeciw od w/w nakazu zapłaty zarzucając, iż powództwo jest bezzasadne i powinno podlegać oddaleniu. Podniósł on, że nigdy nie zawarł z powodem umowy załączonej do pozwu. Ponadto umowy te nie wywoływały żadnych skutków prawnych, albowiem brak jest zgodny oświadczeń woli stron umowy o jej zawarciu, mimo tego, że z ich treści zdaje się wynikać coś innego. Umowa winna zostać uznana za nie istniejącą. Według pozwanego ani on, ani powód nigdy nie złożyli oświadczeń woli o treści opisanej w umowach, gdyż złożenie takich oświadczeń w dacie przygotowania formularza umowy byłoby już bezprzedmiotowe, wobec wcześniejszego zbycia maszyn, o których mowa w tych umowach innym osobom. Formę do wtryskarki, młynek do przemiału surowca i wtryskarkę M. 16 , o których mowa w pozwie nabyli w dniu 22.12.2012 r. R. J. i R. K. (1) – ten ostatni działający na rzecz K. K. (1) – od Z. B. (1) prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwa P.P.U.H. (...) i w tym samym dniu odebrali je. Zdaniem M. J., M. B. nie przysługuje prawo żądania od pozwanego spełnienia świadczenia.

Na rozprawie w dniu 26.07.2017r. Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze z uwagi na zawilość sprawy postanowił na podstawie art. 505⁷ k.p.c. rozpoznać sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym (k-211).

Powód M. B. pismem z dnia 04.04.2017 r. złożył wniosek o wezwanie R. J. do udziału w sprawie w charakterze pozwanego(k-173-174). W związku z powyższym Sąd na rozprawie w dniu 5.04.2017 r. na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego R. J., w miejsce dotychczasowego pozwanego M. J., którego zwolniono od dalszego udziału w postępowaniu (k-175-177).

SĄD USTALIŁ NASTĘPUJĄCY STAN FAKTYCZNY

Pozwany M. J. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) od 03.06.2013 r.

Dowód:

- wydruk z (...) z dnia 14.07.2015 r. (k-10)

Z. B. (2) - małżonka powoda, prowadziła w 2012 r.- 2013 r. działalność gospodarczą, natomiast M. B. zakończył prowadzenie działalności gospodarczej w 2007 r. i przekazał swoje maszyny żonie.

Dowód:

- przesłuchanie świadka Z. B. (2) na rozprawie w dniu 23.09.2016 r. (k: 83-84v)

W grudniu 2012 r. Z. B. (2), na podstawie ustnej umowy, sprzedała R. J. i R. K. (1), działającemu w imieniu żony K. K. (1), część przedsiębiorstwa tj. zespół maszyn i urządzeń umożliwiających pełny proces produkcyjny za łączną cenę 90 000,00 zł, w tym formę do wtryskarki i młynek do przemiału surowca wtórnego. Nabywcy odebrali w/w rzeczy z firmy (...), która była ich właścicielką, a pomagał im w załadunku B. M..

Dowód:

- przesłuchanie Z. B. (2) na rozprawie w dniu 23.09.2016 r. (k: 83-84v)

- przesłuchanie M. B. na rozprawie z dnia 17.02.2017 r. (k: 160-162)

- przesłuchanie M. J. na rozprawie z dnia 17.02.2017 r. (k: 162-162v)

- przesłuchanie świadka R. K. (1) na rozprawie z dnia 05.04.2017 r. (k: 175-176v)

- przesłuchanie świadka K. K. (2) na rozprawie z dnia 21.12.2016 r. (k: 137-138)

- przesłuchanie świadka K. B. na rozprawie z dnia 23.09.2016 r. (k. 84v.-85)

- przesłuchanie świadka B. M. na rozprawie z dnia 21.12.2016 r. (k.139v.)

Po zakupie przez R. J. i R. K. (1) od Z. B. (2) opisanych wyżej maszyn i urządzeń obsługiwali oni również dawnych klientów Z. B. (2), których dane przekazała im sprzedawczyni przy przekazywaniu maszyn i urządzeń.

Dowód:

- przesłuchanie świadka K. K. (2) na rozprawie z dnia 21.12.2016 r. (k: 137-138)

Dnia 08.07.2013 r. R. J. wysłał e-mail do Z. B. (2) dotyczący projektu umowy.

Dowód:

- kserokopia e-mail z dnia 8.07.2013 r. (k: 69)

R. J. w dniu 12.07.2012 r. wysłał Z. B. (2) projekty umów podpisane przez M. J., które dotyczyły sprzedaży formy do wtryskarki za kwotę 4 200,00 zł i młynka do przemiału surowca wtórnego za 1 500,00 zł

Dowód:

- oryginał umowy sprzedaży z dnia 19.07.2013 r. 3x (k: 71-76)

M. B. pismem z dnia 29.03.2014 r. wezwał M. J. i R. J. do zapłaty kwoty 12 500,00 zł.

Dowód:

- kserokopia przedsądowego wezwania do zapłaty z dnia 29.03.2014 r. (k: 31-32)

Pismem z dnia 26.06.2015 r. powód M. B. wezwał pozwanego M. J. do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 18 700,00 zł.

Dowód:

- kserokopia wezwania do zapłaty z dnia 26.06.2015 r. (k: 15)

R. J. i R. K. (2) zapłacili razem za maszyny kwotę 94 920,00 zł.

Dowód:

- przelew z dnia 28.12.2012 r. na kwotę 34 920,00 zł

- przelew z dnia 31.12.2012 r. na kwotę 20 000,00 zł

- przelew z dnia 16.01.2013 r. na kwotę 10 000,00 zł

- przelew z dnia 30.01.2013 r. na kwotę 4 000,00 zł

- przelew z dnia 06.02.2013 r. na kwotę 5 000,00 zł

- przelew z dnia 25.02.2013 r. na kwotę 2 500,00 zł

- przelew z dnia 26.02.2013 r. na kwotę 3 500,00 zł

- przelew z dnia 24.03.2013 r. na kwotę 10 000,00 zł

- przelew z dnia 26.04.2013 r. na kwotę 5 000,00 zł

SĄD ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE

W niniejszej sprawie bezspornym jest, iż zawarta została ustna umowa sprzedaży część przedsiębiorstwa tj. zespołu maszyn i urządzeń umożliwiających pełny proces produkcyjny wraz z jej dotychczasowymi klientami, w tym formy do wtryskarki i młynka do przemiału (...), działającemu w imieniu żony K. K. (1).

Powód M. B. złożył pozew przeciwko M. J., jednakże to nie z nim zawarta była umowa sprzedaży i później nie doszło do skutecznej jej zmiany. Zgodnie z art. 194 k.p.c. jeżeli okaże się, że powództwo nie zostało wniesione przeciwko osobie, która powinna być w sprawie stroną pozwaną, sąd na wniosek powoda lub pozwanego wezwie tę osobę do wzięcia udziału w sprawie. Osoba wezwana do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanego może za zgodą obu stron wstąpić w miejsce pozwanego, który wówczas będzie zwolniony od udziału w sprawie. Na gruncie niniejszego postępowania powództwo powinno być wniesione przeciwko R. J., co zostało ustalone w toku postępowania. W

związku z czym powód wezwał R. J. do wzięcia udziału w sprawie, jednocześnie pozwanego M. J. zwolniono od dalszego udziału w postępowaniu.

Na wstępie należy odnieść się do kwestii legitymacji czynnej strony powodowej, gdyż została ona zakwestionowana przez pozwanego. Zdaniem Sądu powód M. B. darował konkludentnie maszyny dla swojej żony Z. B. (2), więc nie był ich właścicielem. To nie on zawierał umowę ustną tylko jego żona, ponadto przelewy zapłaty ceny były kierowane na Z. B. (2), a więc powództwo wobec dopozwanego R. J. było bezzasadne, gdyż powód nie posiadał legitymacji czynnej. Zgodnie z art. 155 § 1 k.c. umowa zobowiązująca do przeniesienia własności rzeczy oznaczonej co do tożsamości jednocześnie przenosi własność na nabywcę. Skutek prawny w postaci przejścia własności następuje solo consensu – z mocy samej umowy. Jest to zatem czynność prawna konsensualna. W wyroku z dnia 18.12.1973 r. (I CR 363/73, L.) Sąd Najwyższy stwierdził, że ocena, czy rzecz jest oznaczona co do tożsamości, czy tylko co do gatunku, zależy od woli stron, wyrażonej wyraźnie lub w sposób dorozumiany. Rozstrzyga tu sposób określenia przedmiotu świadczenia. W doktrynie powszechnie przyjmuje się, że omawiany podział ma charakter subiektywny w tym znaczeniu, że o kwalifikacji oznaczenia danej rzeczy rozstrzyga wyłącznie treść konkretnego zobowiązania. Natomiast jeżeli przedmiotem umowy zobowiązującej do przeniesienia własności są rzeczy oznaczone co do gatunku (rodzaju), do przeniesienia własności potrzebne jest przeniesienie posiadania. To samo dotyczy wypadku, gdy przedmiotem umowy zobowiązującej do przeniesienia własności są rzeczy przyszłe. Przeniesienie posiadania jest zatem w tym przypadku przesłanką przejścia własności. Czynność prawna nabiera w związku z tym charakteru realnego. Przeniesienie posiadania może nastąpić w każdy sposób zgodny z art. 348–351 KC (tak m.in. wyrok SN z dnia 10.11.1999 r., I CKN 201/98, OSN 2000, Nr 5, poz. 93 z glosą A. Szpunara, PS 2000, Nr 9, s. 122). Najbardziej typowym sposobem przeniesienia posiadania jest wydanie rzeczy (traditio corporalis). Na równi z wydaniem rzeczy ustawodawca traktuje wydanie dokumentów, które umożliwiają rozporządzanie rzeczą, jak również wydanie środków, które dają faktyczną władzę nad rzeczą (traditio longa manu). Z tych względów zarzut zasługiwał na uwzględnienie, co znalazło wyraz w punkcie I wyroku oddalającego powództwo.

Z. B. (2) prowadziła negocjacje co do ceny za wszystkie urządzenia z R. J. i R. K. (2) telefonicznie i drogą elektroniczną. Wyżej wymienieni przystali na zapłatę 90 000,00 zł za urządzenia. Podkreślić trzeba, że w żaden sposób nie zostało wykazane w toku sprawy, iż przyjęta została przez nabywców proponowana przez Z. B. (2) cena zbycia za 130 000,00 zł (art. 68¹ k.c. i art. 68¹ k.c.). Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar wykazania wszystkich przesłanek odpowiedzialności kontraktowej spoczywał tutaj na powodzie. W powyższej sprawie nie było umów pisemnych na poszczególne maszyny ani na całość urządzeń. Trzeba przyjąć, że powód nie wykazał w stopniu wystarczającym, że uzgodniona przez strony umowy kwota zapłaty wynosiła 130 000,00 zł, nie zaś 90 000,00 zł - jak podaje dopozwany i R. K. (1). Wersje powoda potwierdza tylko jego żona Z. B. (2). R. J. wraz ze swoim partnerem zapłacili na rzecz powoda łączną kwotę 94 920,00 zł, co wykazali przedkładając przelewy bankowe. Gdyby jednak hipotetycznie przyjąć, że mieli oni do zapłaty 130 000,00 zł za całość, nasuwa się pytanie za co konkretnie zapłacili ponad 90 tys. zł i dlaczego powód odnosi dochodzoną kwotę do ceny dwóch konkretnych maszyn. Zapewne dlatego, że zostały one wymienione w pisemnych projektach umów, które nota bene nie zostały zawarte. Wskazywać to może jedynie, że negocjacje cenowe stron umowy prowadzone były jeszcze po wydaniu maszyn i nie uzyskano w tej mierze ostatecznego porozumienia.

W tym kontekście pojawia się kwestia natury zasadniczej. Otóż, z ustnej umowy stron wynikało, że zbycie obejmowało zespół urządzeń i maszyn, czyli zgodnie z art. 55¹ k.c., część przedsiębiorstwa za łączną cenę 90 000,00 zł. Przedsiębiorstwo jest zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej. W praktyce obrotu gospodarczego zachodzą sytuacje, w których przekazywane przedsiębiorstwo (lub jego zorganizowana część) nie będzie zawierało wszystkich wymienionych w art. 55¹ K.c. elementów. Pojawiają się w takim przypadku wątpliwości, czy zbycie przedsiębiorstwa, któremu nie towarzyszy przejście zobowiązań (należności) ze zbywcy na nabywcę jest transakcją, o której mowa w art. 6 pkt 1 ustawy o VAT. Przepis art. 2 pkt 27e tej ustawy określa bowiem zorganizowaną część przedsiębiorstwa jako zespół składników materialnych i niematerialnych, w tym zobowiązań. W realiach niniejszej sprawy, jedna łączna cena dotyczyła ogółu maszyn umożliwiających pełny technologiczny proces produkcyjny i nabywcom przekazano dotychczasową klientelę zbywcy. Przepis art. 75¹ k.c. zastrzega dla wymienionych wyżej czynności – co do zasady

– wymóg formy pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. W świetle art. 73 § 2 zd. 1 k.c. jest to forma pod rygorem nieważności. Jako wprowadzający wyjątek od zasady dowolności formy, przepis art. 75¹ § 1 k.c. powinien być interpretowany ściśle. Przedmiotem czynności, o których mowa w tym przepisie, powinno być w zasadzie "wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa" już istniejącego. Można jednak bronić zapatrywania, że hipoteza art. 75¹ k.c. obejmuje także wypadki zbycia, wydzierżawienia lub ustanowienia użytkowania na części składników dotychczasowego przedsiębiorstwa, które stanowią także pewien zorganizowany zespół elementów niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej. Omawiany przepis nie będzie natomiast dotyczyć dozwolonych przeciw czynności, których przedmiotem będą wyłącznie pojedyncze składniki przedsiębiorstwa (np. sprzedaż konkretnej maszyny). Takie czynności podlegać będą właściwym dla nich przepisom określającym ich formę. W orzecznictwie za dopuszczalne przyjmuje się uznanie kilku czynności, które łącznie skutkują przeniesieniem wszystkich składników przedsiębiorstwa, za jedną czynność prawną przeniesienia przedsiębiorstwa (tak SN w wyr. z 6.7.2005 r., III CK 705/04, L.). Z powyższego wynika, że umowa zbycia przez Z. B. (2) części przedsiębiorstwa była nieważna, gdyż nie zachowano formy pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania wszystkich świadków, to jest: R. K. (1), K. K. (2), Z. B. (2), K. B. i B. M.. Zeznania ich były jasne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały, aczkolwiek różniły się szczegółowością przekazu. Wynikało to jednakże z wiedzy, którą dysponowali poszczególni świadkowie. Bez wpływu na treść zeznań niektórych świadków pozostały – w ocenie Sądu - ich relacje rodzinne ze stronami. W oparciu o zeznania świadków i pozostały materiał dowodowy, w tym zeznania stron, możliwe okazało się odtworzenie istotnych w sprawie okoliczności faktycznych. Z zeznaniami świadków korelowały w zasadzie także zeznania powoda M. B. i pozwanego M. J.. Zachodząca rozbieżność pomiędzy zeznaniami powoda i jego żony oraz zeznaniami M. J. i R. K. (1) odnośnie sposobu i wysokości ustalonej przez strony ceny transakcyjnej, wynikały w zasadzie z odmienności ról i sytuacji, w których każda z tych osób uczestniczyła w zdarzeniach związanych z tymi okolicznościami. W rezultacie, zeznania wskazanych stron posiadały również wartość dowodową i wraz z pozostałym materiałem dowodowym mogły stanowić podstawę dowodową rozstrzygnięcia. Dokonując ustaleń faktycznych pominięto zeznania R. J. składanych w niniejszej sprawie w charakterze świadka, ponieważ stał się on stroną postępowania.

Mając na uwadze ustalone w sprawie okoliczności faktyczne oraz przywołane motywy – na podstawie cytowanych przepisów – orzeczono jak w punkcie I wyroku.

W odpowiedzi na pozew w dniu 26.04.2017 r. R. J. wniósł o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Znajduje to uzasadnienie w art. 194 k.p.c., zgodnie z którym w razie wyrażenia zgody na zmianę strony pozwanej, pozwany może w terminie dwutygodniowym złożyć sądowi wniosek o przyznanie kosztów od strony powodowej, niezależnie od późniejszego wyniku sprawy.

W punkcie II sentencji w myśl przepisu art. 98 k.p.c. i 194 k.p.c. zasądzono od powoda M. B., jako strony w całości przegrywającej proces, na rzecz dopozwanego R. J. kwotę 1 217,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Na kwotę tę składały się: 1 200,00 zł – wynagrodzenia adwokata, 17,00zł – opłaty skarbowe od pełnomocnictw.

W punkcie III sentencji w myśl przepisu art. 98 k.p.c. zasądzono od powoda M. B., jako strony w całości przegrywającej proces, na rzecz pierwotnego pozwanego M. J. kwotę 1 217,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Na kwotę tę składały się: 1 200,00 zł – wynagrodzenia adwokata, 17,00zł – opłaty skarbowe od pełnomocnictw.